

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ
ΓΕΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ**

Αθήνα, 07-04-2014

Ατομική Γνωμοδότηση: 128/2014

Αρ.Ερωτήματος: Φ.810034/οικ.14923/388/23-12-2013 της Δ/σης Ασφάλισης Αγροτών και Ανασφαλιστών Ομάδων όπως συμπληρώθηκε με το Φ.10041/οικ.3798/181/17-02-2014 της Δ/σης Κύριας Ασφάλισης Αυτοαπασχολούμενων της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας.-

Ερώτημα: Αν είναι δυνατόν εργαζόμενη μητέρα αναπήρου τέκνου που λαμβάνει ήδη σύνταξη λόγω θανάτου (συνταξιοδότηση εκ μεταβίβασης και όχι εξ ιδίου δικαιώματος) να συνταξιοδοτηθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 37 παρ. 4α του Ν. 3996/2011 περί πρόωρης συνταξιοδότησης γονέα αναπήρου τέκνου με ποσοστό αναπηρίας άνω του 67%.

Εισηγητής: Σπυρίδων Α. Παπαγιαννόπουλος, Νομικός Σύμβουλος.

I. ΝΟΜΙΚΟ ΜΕΡΟΣ: Σύμφωνα με το **άρθρο 37 παρ. 1 και 4α του Ν.3996/2011** (ΦΕΚ 170 Α/5-8-2011) "*Αναμόρφωση του Σώματος Επιθεωρητών Εργασίας, ρυθμίσεις θεμάτων Κοινωνικής Ασφάλισης και άλλες διατάξεις*":

"1. Η παρ. 4 του άρθρου 5 του ν. 3232/2004 (Α' 48), όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 6 του άρθρου 61 του ν. 3518/2006 και τροποποιήθηκε με την παρ. 6 του άρθρου 53 του ν. 3518/2006 και το άρθρο 140 του ν. 3655/2008, αντικαθίσταται ως εξής:

"4.α. **Γονείς και αδέρφια ατόμων άγαμων με ποσοστό αναπηρίας 67%** και άνω, τα οποία δεν εργάζονται και δεν νοσηλεύονται σε ιδρύματα με δαπάνη ασφαλιστικού ή άλλου δημόσιου φορέα, καθώς **και σύζυγοι αναπήρων με ποσοστό 80%** και άνω, εφόσον έχουν διανύσει τουλάχιστον δεκαετή έγγαμο βίο, **ασφαλισμένοι** σε φορείς κύριας και επικουρικής ασφάλισης, **αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης**, θεμελιώνουν δικαίωμα συνταξιοδότησης με τη συμπλήρωση **7.500 ημερών εργασίας ή 25 ετών πραγματικής ασφάλισης, ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας και ανεξαρτήτως χρόνου υπαγωγής στην ασφάλιση**. Για τη συμπλήρωση του ανωτέρω προσδιοριζόμενου χρόνου λαμβάνεται υπόψη μόνο ο χρόνος στρατιωτικής θητείας που αναγνωρίζεται κατόπιν εξαγοράς κατ' εφαρμογή των διατάξεων του ν. 1358/1983 (Α' 64), ο χρόνος γονικής άδειας ανατροφής παιδιών του άρθρου 6 του ν. 1483/1984 (Α' 153), που αναγνωρίζεται κατόπιν εξαγοράς κατά τα οριζόμενα στην παρ. 18 του άρθρου 10 του ν. 3863/2010 (Α' 115), όπως ισχύει κάθε φορά, καθώς και ο προβλεπόμενος από την Ε.Γ.Σ.Σ.Ε. χρόνος απουσίας από την εργασία λόγω κήσης και λοχείας, με την επιφύλαξη των διατάξεων της περίπτωσης ζ' του παρόντος άρθρου ως προς τους αναγνωριζόμενους χρόνους των ασφαλισμένων του ΟΓΑ.

Το δικαίωμα συνταξιοδότησης ασκείται διαζευκτικά από τον ένα γονέα ή, στην περίπτωση των αδελφών, από έναν αδελφό/ή σε έναν φορέα κύριας και σε έναν φορέα επικουρικής ασφάλισης, υπό τους όρους και προϋποθέσεις των επόμενων περιπτώσεων και δεν ισχύει για χορήγηση δεύτερης σύνταξης.

β... γ... δ. Για την άσκηση του δικαιώματος απαιτείται η υποβολή εκ μέρους του έτερου ασφαλισμένου γονέα υπεύθυνης δήλωσης προς τον οικείο ασφαλιστικό του φορέα ή τους φορείς, αν συντρέχει ασφάλιση σε περισσότερους του ενός ή το Δημόσιο, ότι δεν έχει και δεν πρόκειται να ασκήσει το δικαίωμα συνταξιοδότησης που του παρέχει η παρούσα διάταξη.

ε. Αν το ανάπηρο παιδί ή σύζυγος ή αδελφός ή αδελφή αναλάβει εργασία ή αυτοαπασχοληθεί, αναστέλλεται η καταβολή της σύνταξης για όσο χρόνο διαρκεί η εργασία ή η αυτοαπασχόληση. Το καταβαλλόμενο ποσό σύνταξης δεν μπορεί να είναι κατώτερο από το πλήρες κατώτατο όριο σύνταξης λόγω γήρατος, που καταβάλλεται κάθε φορά από τον οικείο ασφαλιστικό φορέα.

στ. Το άρθρο αυτό εφαρμόζεται και για εκκρεμείς αιτήσεις συνταξιοδότησης για τις οποίες δεν έχει εκδοθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του οριστική απόφαση συνταξιοδότησης.

ζ. Για τους **ασφαλισμένους του ΟΓΑ** γονείς και αδελφούς ατόμων αγάμων, καθώς και συζύγους αναπήρων, απαιτούνται, υπό τις ανωτέρω προϋποθέσεις, 20 έτη ασφάλισης και καταβολής ασφαλιστικών εισφορών στον Κλάδο Κύριας Ασφάλισης Αγροτών για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα μέχρι 31.12.2012 και 25 έτη ασφάλισης και καταβολής ασφαλιστικών εισφορών στον Κλάδο για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα από 1.1.2013 και εξής. Για τη συμπλήρωση των προαναφερόμενων χρονικών προϋποθέσεων λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος της στρατιωτικής θητείας που αναγνωρίζεται κατόπιν εξαγοράς, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του ν. 3232/2004, ο χρόνος διαδοχικής ασφάλισης σε φορείς κύριας ασφάλισης και ο χρόνος ασφάλισης που διανύθηκε υπό τη νομοθεσία κοινωνικής ασφάλειας κρατών-μελών της Ε.Ε., χωρών του Ε.Ο.Χ. ή της Ελβετίας ή χωρών με τις οποίες έχει συναφθεί διμερής σύμβαση κοινωνικής ασφάλειας."."

II. Από την ερμηνεία της προπαρατεθείσης διατάξεως προκύπτουν τα εξής: Ο νομοθέτης με το ανωτέρω άρθρο 37 του Ν. 3996/2011 (που τροποποίησε σειρά παλαιότερων ισχυουσών διατάξεων) θέσπισε ειδική αυτοτελή διάταξη **γενικής**

ισχύος για όλους τους ασφαλιστικούς οργανισμούς με την οποία ασφαλισμένοι που τελούν υπό ειδικές οικογενειακές συνθήκες (ύπαρξη συγγενούς αναπήρου ατόμου με αναπηρία 67% και πάνω) δεδομένου ότι αντιμετωπίζουν προβλήματα στην καθημερινή οικογενειακή τους ζωή πηγάζοντα από την ύπαρξη του αναπήρου ατόμου και προκειμένου να ασχοληθούν αυτό (σύζυγο, αδελφό ή παιδί) έχουν τη δυνατότητα να συνταξιοδοτηθούν πρόωρα, χωρίς δηλαδή να περιμένουν τη συμπλήρωση των χρονικών προϋποθέσεων που οι διατάξεις του οικείου ασφαλιστικού τους φορέα ορίζουν. Ο σκοπός της ανωτέρω διατάξεως είναι πρωτίστως η προστασία της οικογένειας και του αναπήρου ατόμου που ζει εντός των κόλπων αυτής και δευτερευόντως η πρόωρη συνταξιοδότηση ενός ατόμου κατά προνομιακή μεταχείριση. Περαιτέρω για να χορηγηθεί η πρόωρη συνταξιοδότηση αυτονοήτως πρέπει να υπάρχει ενεργός ασφαλιστικός δεσμός (δηλ. ύπαρξη εργασίας, συμπλήρωση ενός ελάχιστου πραγματικού ασφαλιστικού χρόνου με συνυπολογισμό συγκεκριμένων περιπτώσεων πλασματικών ετών κλπ. - Οράτε και **ΝΣΚ Ολομ. 361/2008**).

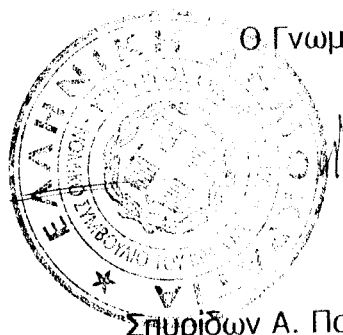
Περαιτέρω με το άρθρο 37 παρ. 4α του Ν.3996/2011 προστέθηκε το επίμαχο εδάφιο, με το οποίο γίνεται προσπάθεια περιορισμού του προνομίου ώστε να μην υπάρχει κατάχρηση από τους ασφαλισμένους. Ουσιαστικά με το εδάφιο αυτό ο νομοθέτης εκφράζει την βούληση να μην ασκείται το δικαίωμα αυτό από πλείονα του ενός πρόσωπα για ένα ανάπηρο άτομο, και, σε περίπτωση που ασκείται από το μοναδικό δικαιούμενο πρόσωπο, αυτό να αφορά μία κύρια σύνταξη και μία επικουρική. Σε κάθε όμως περίπτωση, επιδίωξη του νομοθέτη δεν ήταν να αλλοιωθούν οι ανωτέρω προϋποθέσεις (η ύπαρξη δηλαδή ενεργού ασφαλιστικού δεσμού και η συμπλήρωση ενός ελαχίστου ορίου ετών ασφάλισης κλπ) αλλά να περιοριστούν οι περιπτώσεις πολλαπλής ασκήσεως του δικαιώματος.

III. Στις περιπτώσεις που τέθηκαν υπόψη μας: **α)** Ασφαλισμένη του Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων (Ο.Γ.Α.) είναι μητέρα αναπήρου τέκνου που συνεχίζει να εργάζεται η δε σύνταξη που λαμβάνει δεν σχετίζεται με την εργασία της αλλά αφορά σύνταξη λόγω θανάτου του συζύγου της (σύνταξη χηρείας) και **β)** Ομοίως ασφαλισμένη του Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολούμενων (Ε.Τ.Α.Α. - Τομέας Τ.Σ.Α.Υ.) είναι μητέρα αναπήρου τέκνου που λαμβάνει σύνταξη λόγω

θανάτου του συζύγου της (σύνταξη χηρείας) πλην όμως και αυτή έχει ενεργό ασφαλιστικό δεσμό με το Ε.Τ.Α.Α..

Εφόσον λοιπόν οι ανωτέρω πληρούν και τις λοιπές προϋποθέσεις (συμπλήρωση ορισμένων χρόνων, καταβολή των εισφορών που αναλογούν από την εργασία τους) μπορούν ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας να κάνουν χρήση της ευεργετικής ασφαλιστικής διάταξης διότι η σύνταξη που λαμβάνουν (χηρείας) δεν είναι εξ ιδίου δικαιώματος και προφανώς δεν τους έχει δοθεί με χρήση του άρθρου 37 του Ν.3996/2011, οπότε θα ενέπιπταν στην περίπτωση της απαγορεύσεως της δεύτερης σύνταξης. Ούτε τέλος, τίθεται ζήτημα συσταλτικής ερμηνείας της διατάξεως διότι ως "δεύτερη σύνταξη" νοείται πάντα η παρεχομένη βάσει των εξαιρετικών αυτών διατάξεων.

IV. Ενόψει των ανωτέρω στο ερώτημα που τέθηκε αρμόζει η ως άνω καταφατική απάντηση.-

Ο Γνωμοδοτών

Σπυρίδων Α. Παπαγιαννόπουλος

Νομικός Σύμβουλος του Κράτους